

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Patriotisme

Citation: Baggesen, Jens: "Patriotisme", i Baggesen, Jens: *Riimbreve og poetiske Epistler. 1. Samling, 1784-1808. - 1890, 1889-1903, s. 37*. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen02val-shoot-workid60963/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Riimbreve og poetiske Epistler. 1. Samling, 1784-1808. - 1890

Patriotisme.

(Fragment af et Brev fra Syden).

1789.

Jeg glemme Danmark! jeg i Sydens favn
 forglemme Nordens Moderbryst! for Kunst,
 Umøden Kunst, bortbytte dig, Natur!
 for Vittighedens Latter, Visdoms Alvor!
 Jeg vorde velst, upatriotisk, udanskt,
 En Sydling! dese, slumre Livet hen
 I Sydens lette, lune, bløde Duun;
 Og virke, som en Sydling, blot i Drømme!
 fordi jeg lever udenfor det Land,
 Jeg lever for? fordi mig Skiebten bød
 At fiærne mig fra Hiemnets stille Havn?
 Hvad, eller fordi hint og denne Blomst
 Jeg finder skøn i fremmed Egn, og vover
 At hente mig dens ubekjendte frøe,
 for at omplante den i Hiemnets Have?

Nei! den, som i sin Dugge, spæd, engang
 Inddysledes af Dovres fiældboevad,
 Ledfaget af din Squulpen, Baltica;
 hvis første Blif sig tabte der, hvor Carls
 fortvivlet søgte sin betvungne Steenbuk;
 hvis anden Daab var Dypning i det Hav,
 hvis Belger dened ham ved Dag og Nat

En evig Lovsang, mellem Stormes Brag,
 Om Juul og Tordensfiold — hvis første Værf
 Var Rustningen af tvende Flaader, hans
 Og Eldenborvernes, hans Magts Beundring:
 Et Barns Udføeren, men en Mands Idee —
 (Slotsgraven var ham Kløgebugt, to Nøgler
 Hans danske Skjels — han selv den danske Skjishelt)
 hvis første Sang var Havets Kyft, hvis anden
 Var Dødens — og hvis hele Liv var Heltens:
 Beständig Kamp — med Eidskjab og Mangel
 (Trojaner er den første Hær, hvis Hector
 Er mere frygtelig end hin — og denne
 fulddanner Peleider i sin Skole).
 O! den, med Eder blev fortrolig, ung
 Til Eders Pile vant, og nødt hos Skid
 At søge mod Jer Vælde siffer Hielp,
 Gienvordighed og Eidskjaber! — Den,
 Som hærde sig i Eders lange Kamp —
 Og stod mod Eders Storm — omvistes ei
 Saa let af Sydens løie Vind — og den,
 Som vaaged Nætter i det kolde Nord,
 Hensluntrer ei sin Dag i Sydens Varne.

Nei, skøndt den svageste, maaffee, den mindst
 Udrustede blandt mine Brødre, hvis
 Uroffelige Stjerne, deres Lands
 Symbol, selv Middags-Solens Sønnen leder,
 Saa føler jeg mig deres Broder, Dans
 Om ringeste, dog ægte Søn — og stolt,
 Som Danne-Mand, der aldrig slavisk lød,
 hvis fædre giennem Søflet aldrig lød
 Udanske Spiir, bør evig føle sig —
 Og stærk, som den, hvis Kraft i Nordens Kuld
 fuldsterket smelted aldrig bort ved Luen
 Af Sybaritens Deltystild — og nokkom

Begæbet med min Kærlighed til dig,
O Fødeland! —

O Fødeland! — hvori
Bestaaer den søde Trolddom, som min Siæl
Omgriber med en Skabers Kraft, og favner
Med al en faders Huld i denne Lyd?
Jeg veed ei hvad — men Dee den arme, som
Kan ikke nævne dig! og trefold Dee
Den Usling, som kan nævne dig, og ei
Begeistres ved at nævne dig, som jeg!
Den elsked ei sin Moder — farved graa
Sin faders Haar før Tiden — undsalbt feig
Sin beste Ven i Prøven — og bedrog
Udflydigheden i sin Engels Tillid,
Hvis Hjertes Jis ei smelted hen i Lyst
Ved flammen af den Tanke: Hiem; og den,
Som fødestavn ei laaner beste Træk
Til Paradiis — vil Paradiis kiede!
Hans løse Siæl vil sværme hiemløs om
I Skabningen — indtil den løses op
I Dunsten, af hvis lette Skied den sprang.

Som den, der elsker ei sin Skaber, ei
Kan elske Verden — den, der elsker ei
Det alt, hvis Harmonie — (saa meget har
Jeg lært til Følelse — saa meget har
Jeg følt til Visshed) i hver rigtig Hjernes
Ufordomsfyldte Hvelvinger gientoner,
Ei elsker Kloden, paa hvis hele Kreds
Den Visse seer kun een familie,
Den Gode kun een faders Børn, og begge
Gienbilleder af Gud — Som den, der ei
Med Broder-Ømhed hver en enkelt Broder
I denne Kreds, fra Nord Cap til Cap Horn,

fra Syd Cap til Labrador lide seer,
Ei heller zitter ved at see sit Land
Paa Pynten af sin Undergang — saa vist
Var aldrig den en kærlig Mand, en sand
Fuldprøvet Ven, der ei var nidkær Borger!

Dort Hjerte — medens Tanken i vor Siæl
Indfatter Smaat i Stort, og Stort i Større,
Det Større i et Største — føler omvendt:
Det Største i et mindre Stort, det Mindre
Gient i det Mindste. Lyd dit Væsens Lov!
Bliv i dit Væsens Orden! Elsk dig selv!
Og du vil elske dig i dine Venner —
Og dine Venner i dit Fødeland —
Og Fødelandet i den Jord, som sprang
Blandt større Verdner af din Skabers Haand —
Og Skaberen i alt!

Dort Hjertes Bud,
Vor Skabers første Bud er Godheds, er
Lykkeligheeds Kilde: Elsk dig selv!
Uf dette flyder alle andre. Ret
Du elsker ei dig selv, ifald du ei
Din Broder elsker; ei din Broder, hvis
Du ikke elsker alle dine Brødre!
Et dem, hvis ikke Gud!

Dort Hoveds Bud,
Vor Skabers andet Bud, er Viisdoms, er
Lykkeligheeds Kilde: Elsk din Gud!
Uf dette flyder alle andre. Ret
Du elsker ikke ham, ifald du ei
Hans Skabning elsker; ei hans Skabning, hvis
Du dine Brødre glemme kan, og ei

Din Broder, hvis du elsker ikke ret
Dig selv! —

Patriotisme! tidt misbrugte
femstavelses tidt misforstandne Vord!
Hvad er du andet end et Middel-Led
I Kærligheds almindelige Kæde
fra mig til Gud, fra Enkeltet til Alt?
Som hvert et andet Led af denne, du
Borttages ei, med mindre Kæden heel
Nedstyrtet, knuuses, synker, er ei meer!
Den sande Philantrop er Patriot;
Den sande Patriot Cosmopolit.
Knuus ham i Glemfels Afgrund, som tør fræk
frembramme for sin Tid og Fremtid med
Det store Navn af Jordens Ven — og som
Et virkte hvad han kunde for sit Land!
O! knuus hans store Navn! det knuuses let —
Det knuuses alt! thi det var tomt, som stort!
Men ær ei heller den, som mere trædsk,
Og mindre fræk, tillyrer sig et Navn
Af Landets Ven — og gienner Had — af alt
Det nedrigste — til fremmed folk, foragt
for fremmed fortrin i sit trange Bryst.
Bedrager er han stiftet — eller Nar,
Hvis dette Had er spiret i hans Hoved.

Den kloge, gode fader, som sin Søn
Vil klogere og bedre end sig selv
(Det bør den kloge, gode fader ville),
Ham vælger Lærere, ham skænker Bøger —
Af begge de bestmuelige. Han har
Af begge Midler til sin Hensigt paa
Sit Guds de beste — vel! han bruge dem!
Men sæt, at paa hans Naboes Guds er dog

En bedre Lærer, bedre Bøger i
Det fremmede Bibliothek — hans Søn
Ved disse vandt; hans Hensigt blev
Ved disse bedre opfyldt — bør han stolt,
Dumstolt, forkaste dem, fordi paa hin
Og ikke paa hans egen Grund de fandtes?
Den kloge, gode fader meener nei —
forfriver Læreren og Bøgerne,
Og glæder sig ved Sønnens fremgang, som
Om selv han lærte ham; thi Sønnens fremgang
Er det, han vil — og ei den Lyd: „Gud frie mig!
„Alt det har faren lært ham selv!“ en Lyd,
Der klinger alt for sødt for mange fædre,
Og alt for sødt for mangen Patriot!

* * *